

BLUMENTÁL

Ročník XXIV

Číslo 5

Máj 2013

Na jemných krídlach mája

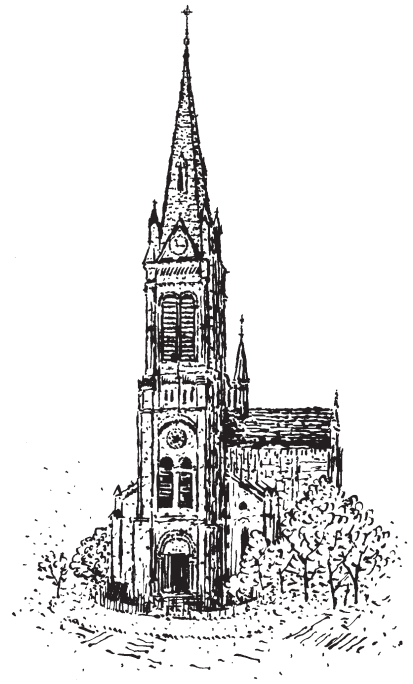
Ked' 8. apríla 2013 zomrela bývalá a zatiaľ jediná britská premiérka a neskôr doživotná barónka Margaret Thatcherová, takmer všetky zdroje uvádzali aj jej prezývku, pod ktorou ju svet poznal – Iron Lady (Železná dáma). Túto prezývku si vyslúžila svojou rozhodnosťou, líderskými schopnosťami a nekompromisnosťou či už pre jej tvrdý prístup k ekonomickým problémom, alebo razantnosť vo vojensko-politickej sfére. Odvrátenou stránkou jej železnej ruky bola necitlivosť k sociálnej problematike a dodnes v nej mnohí vidia človeka, ktorý pamätal na bohatých a zabudol na chudobných. Zaiste v oboch táboroch by sme našli tých, ktorí by vedeli náležitými argumentmi potvrdiť svoj postoj voči nej. Ja osobne mám určitý rešpekt (netvrdím, že aj obdiv) voči tým, ktorí vedia byť razantní, ešte viac, ak ide o ženu. Vnímam takéto osobnosti najmä v protiklade s večnými váhavcami, ktorí svojou neúnosnou opatrnosťou dokážu pochovať mnoho vecí a premeškať veľa príležitostí, ktoré sa už nemusia zopakovať. Takých ľudí pokladám za skutočných lídrov. Ale tvrdosť, razantnosť a úderné postoje môžu niekedy znamenať aj predčasnú aktivitu tam, kde treba čas na dozrievanie.

Začíname mariánsky mesiac máj, pokladaný za jeden z najkrajších v celom roku. Najším duchovným pohľadom sa osobitne zameriavame na Pannu Máriu, Božiu Matku a Kráľovnú mája. V čom vyniká? Je v jej živote niečo, čím by aj ona vzbudzovala rešpekt? Dalo by sa v jej živote nájsť niečo zo spôsobov spomínanej Železnej dámy? V hlase aj v tvári Margaret Thatcherovej zo zachovaných fotografií či audio a video záznamov cítim čosi aristokratické a veliteľské. Nemáme žiadne zábery ani zvukové záznamy, ktoré by nám vedeli priblížiť Nebeskú Matku a pomohli vyčítať niečo z jej duše, ale z toho, čo nám zachovávajú evanjeliá, predovšetkým sv. Lukáš (o ktorom sa traduje, že namaloval obraz – ikonu Panny Márie), možno vytušiť, že v Márii sa krásne prelínajú dva na prvý pohľad protichodné postoje. Zvestovanie v Nazarete akoby hovorilo najskôr o jej váhavosti, najmä jej otázka: *Ako sa to stane?*, ktorou reagovala na anjelovo posolstvo, no v jej odpovedi: *Nech sa mi stane podľa tvojho slova*, cítiť veľkú rezolútnosť. Keď s Jozefom ustráchané hľadali strateného Ježiša, Mária v sebe nezaprela ubolenú matku, ale keď ho našli, aj prísnu vychovávateľku: *Čo si nám to urobil?* Na svadbe v Káne sa opäť prejavil jej aktívny prístup: *Nemajú vína*. Pozornému oku ženy a gazdinej neunikla hrozba blamáže, a to ešte na svadobnej hostine. Po rozhovore so Synom odkazuje poslucháčom: *Urobte všetko, čo vám povie*. A napokon nám evanjeliá pripomínajú, že Mária bola jedna z mála tých, čo zostali s Kristom na Kalvárii až do konca. Keď väčšina Kristových učeníkov bola deprimovaná jeho smrťou na kríži, evanjeliá o Márii mlčia.

Nepočul o tom, že by sa skleslo vybrala späť do Nazareta, ako to riešili emauzskí učenici návratom do svojej osady, ani nepočujeme o srdcových scénach pri jeho hrobe, ako to vidno napríklad na uplakanéj Márii Magdaléne a iných ženách. S Máriou sa opäť stretáme až na Turíce vo Večeradle, keď s apoštolmi a ďalšími učeníkmi zotrvala na modlitbách a spoločne očakávali zoslanie Ducha Svätého. Práve pohľad na Golgotu a Večeradlo nám prezrádzajú o Márii čosi dôležité. Kým v Nazarete alebo v Káne sa zdá, akoby sa u Márie striedali postoje aktívne s pasívnymi, stálie pod Krížom alebo očakávanie vo Večeradle pôsobí čímsi statickým. Táto statika je však predzvesťou dynamiky ducha. V kontemplácii, ktorú pozorujeme u Márie, možno vytušiť veľkú duchovnú aktivitu. Nám ľuďom imponuje, keď stretáme ľudí s razantnými postojmi. Ako často sa však stáva, že až s odstupom času hodnotíme, že niektoré rozhodné postoje a činnosti sa ukázali ako neuvážené. A naopak, tam, kde sme zvlášť opatrní („Len aby sme chybu neurobili!“), zrazu sa dopúšťame celej série lapsusov. Niektoré Máriine postoje nám môžu pripadať ako prenehávanie iniciatívy niekomu inému, ale paradoxne, aj toto je cesta a prejav duchovnej vyspelosti a zrelosti. Cesta duchovného napredovania si vyžaduje nielen neustále kráčať, ale aj dobrovoľne prejsť do fázy útlmu. Istý pán dekan mi spomínal, ako mal za kaplána jedného veľmi agilného novokňaza. Hneď sa do všetkého smelo púšťal, všetko chcel riešiť a meniť. A výsledok? Za všetko hovorí názor jeho princípála: „Všetko, čoho sa chytil, aj dobabral.“ S úsmevným zveličením povedané, človek si vtedy uvedomuje, prečo v minulom režime aj zarytí boľševici dokázali uznať platnosť tvrdenia, že „aktívny blbec je horší ako triedny nepriateľ“.

To, čo máme možnosť pozorovať na Márii, je vlastne aj odrazom toho, ako koná sám Boh. Dokonca aj starozákonné spisy, ktoré ponúkajú veľmi akčný pohľad na Boha, pred ktorým sa trasie ľud na vrchu Sinaj a o ktorom Žalm 29 hovorí: *Hlas Pánov láme cédre, aj libanonské cédre láme Pán* (Ž 29, 5), no i vtedy vedeli ľudia Božiu prítomnosť a činnosť chápať aj iným spôsobom. Opäť na Sinaji, na vrchu Horeb, veľký prorok Eliáš očakáva Pána. Z jaskyne, v ktorej sa skrýval, pozoroval silný víchor, zemetrasenie aj ničivý oheň. Ale Pán nebol ani v jednom z týchto živlov. Prítomnosť Boha pocítil až vtedy, keď začul vánok – tichý, lahodný šum. A s nadšením volá: *Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupcov!* (1 Krľ 19).

(Dokončenie na s. 8)

*Nesmierny Bože v Trojici,
od vekov existujúci,
moc tvoja všetko stvárnjuje,
nad časom vekmi panuje.*

*Ty k blaženosti úplnej
sám sebe stačíš jedine,
a predsa starosť o nás máš,
zem, nebo láskou objímaš.*

*Ty, Otec, si zdroj milosti,
ty Syn jeho slávou si,
a ty, Duch Svätý, obidvoch
si večná láska, pravý Boh.*

*Z teba, Trojica blažená,
jak z prvotného prameňa
vyviera život, stvorenie
i všetka krása z teba je.*

*Z nás, ktorých zdobí radostná
koruna tvojho synovstva,
vybuduj chrámy žiarivé,
Svätého Ducha svätyně.*

*Ty svetlo v tom dni poslednom
pridruž nás v nebi k anjelom;
nech chválime Ťa v radosti
po všetky veky večnosti.*

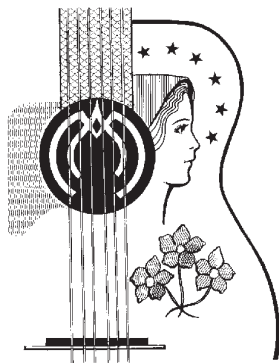
Hymnus na slávnosť Najsvätejšej Trojice

MÁRIIN MESIAC

Mesiac máj je v Cirkvi oddávna mesiacom Panny Márie. Iniciátorom mariánskeho mesiaca v modernom chápaní, čiže s pobožnosťami na každý deň, bol jezuita Dionisi. Panna Mária vo vzťahu k Ježišovi nikdy nestojí v popredí, no vždy je s ním vnútorne veľmi úzko spojená a nenahraditeľne spolupracuje s jeho poslaním. Svet, v ktorom žijeme, sa v mnohom podobá labyrintu, v ktorom sa križujú mnohé cesty, cestičky a chodníky. V labyrinte sveta možno veľmi ľahko zablúdiť, pretože zo správnej cesty nás zvädzajú naši nepriatelia. Našťastie nám prichádza na pomoc Kráľovná neba – Panna Mária. Ona nám podáva svoju vlastnú ruku, aby nás viedla cestami a chodníkmi nášho života. Ona nás dokáže ochrániť pred poblúdením, pred nebezpečenstvami tela i duše, ak ju o to budeme prosiť. A nielen to, ona dokáže priviesť na správnu cestu aj tých, ktorí už poblúdili. Panna Mária je matkou nás všetkých. Nikdy si nezúfajme, ale vždy sa s dôverou k nej obracajme. Ona je Matkou hriešnikov a robí všetko, aby ich priviedla k spásu, aby zachránila ich duše.

Až do roku 1917 bola Fatima nenápadná dedinka uprostred pohoria Serra de Aire v strednej časti Portugalska, ale 13. mája sa všetko zmenilo. Vtedy sa totiž trom malým pastierikom Lucii, Františkovi a Hyacinte prvýkrát zjavila Panna Mária, ktorá im počas niekoľkých nasledujúcich mesiacov vyjavila tri zvláštne tajomstvá. Hovorili o ukončení I. svetovej vojny, o zmene režimu v Rusku a tiež o atentáte na pápeža. Úcta k Panne Márii v duchu fatimskej výzvy na obrátenie a modlitbu pomáha nestratiť sa v labyrinte zmätku.

Vo Francúzsku je mestečko Ars, v ktorom kedysi pôsobil farár svätý Ján Mária Vianney. Mnohí ľudia chodievali k nemu po útechu. Radí sa u neho aj sposedali, lebo im pripomenul hriechy, na ktoré zabudli. Pred jeho sposednicou stáli dlhé rady.

Raz do mestečka Ars prišla istá pani zo Španielska. Bola oblečená v čiernom a na jej tvári bolo vidieť bolesť, ktorú prežívala. Svätec vyšiel zo sposednice a prechádzal

okolo nej. Zohol sa a povedal: „Neplačte, je spasený!“ Žena sa strhla, pokrútila hlavou a povedala: „To nie je možné, veď spáchal samovraždu.“ Svätec jej povedal, že je spasený, jeho duša je v očistci a potrebuje jej modlitby. Keď skočil z mosta do vody, za ten krátky čas medzi mostom a hľadinou si vzbudil dokonalú nadprirodzenú ľútosť. Tú milosť mu vyprosila Panna Mária, lebo počas života vždy v máji ozdobil jej sochu kvetmi. Panna Mária nevie zabudnúť ani tú najmenšiu službičku, ktorú jej preukážeme. Iste nezabudne ani na naše májové modlitby a pobožnosti, ktorými ju budeme oslavovať. Odovzdajme do rúk našej Matky Márie spásu našich duší. Zverme jej našu vieru a lásku, bez ktorej nemôžeme byť spasení.

Zdenko Tkáčik, kaplán

„PODĽA OVOCIA HO SPOZNÁME...“

Nie náhodou názov tohto článku je uvedený v úvodzokách. Obyčajne dávame tento znak tam, kde chceme odcitovať nejaký presný výrok. Aj tento výrok je nám asi známy. Poznáme jeho obsah z evanjelií. Ježiš ho používa ako krátkučké podobenstvo pre rozlíšenie falšných prorokov od pravých ohlasovateľov Božích posolstiev: *Chráňte sa falšných prorokov: prichádzajú k vám v ovčom rúchu, ale vnútri sú draví vlci. Poznáte ich po ovoci. Veď či oberajú z trnia hrozňu alebo z bodliakov figy? Tak každý dobrý strom rodí dobré ovocie, kým zlý strom rodí zlé ovocie. Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie a zlý strom nemôže rodiť dobré ovocie. Každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa. Teda po ich ovoci ich poznáte (Mt 7, 15 – 20).*

V nasledujúcom článku som si dovoľil inšpirovať sa týmito Ježišovými slovami, ale v úplne inej oblasti. Znie to skoro až trúfalo. Preto tie úvodzovky. Ale na druhej strane si myslím, že sa dá bez problémov pochopiť, že podobné kritérium – „podľa ovocia“ – sa môže uplatniť aj vzhľadom na tému, o ktorej chceme hovoriť. Bude reč o Duchu Svätom.

Inšpirovaní svätým Pavlom

Toto spoznanie Ducha Svätého „po ovoci“ však nie je nejaký moderný kazateľský výmysel. Už vo Svätom písme nájdeme úsek, v ktorom sa jasne hovorí o ovoci Ducha Svätého. Práve pri tomto úryvku sa chcem zastaviť a ponúknuť jeho hlbší výklad. Má to význam? Myslím si, že veľmi dôležitý a hlboký. Duch Svätý, tretia Božská osoba sa asi najviac vymyká nášmu priamemu subjektívnemu zmyslovému vnímaniu. Veď ho aj tak nazývame – Duch. Skôr si predstavíme Boha Otca, ešte ľahšie vtelené Božie Slovo, Ježiša Krista. Preto aj v osobnej nábožnosti nájdeme oveľa viac modlitieb k prvým dvom Božským

osobám. Duch Svätý zostáva často v prežívaní viery nepovšimnutý. Ak chceme živšie vnímať jeho prítomnosť, treba si všimnúť predovšetkým jeho činnosť, ovocie jeho pôsobenia.

Nasledujúci výklad príslušného textu svätého Pavla v liste Galaťanom nám môže v tom pomôcť.

List Galaťanom

Tento list vznikol v kontexte diskusii so židmi, ktorí sa stali kresťanmi. Títo chceli, aby všetci pohania, ktorí sa obrátili na kresťanstvo, prijali aj všetky židovské normy, napríklad obriezku a ďalšie praktiky.

Svätý Pavol s veľkou silou obhajoval slobodu kresťana od takýchto vonkajších zákonov. Hľasal, že vzťah k Bohu je založený na jeho láske k nám a nás k nemu, a nie iba na praktikách zákonníkov. List Galaťanom sa zaoberá práve touto tematikou.

Na záver listu v piatej kapitole svätý Pavol poukazuje na jasný rozdiel medzi skutkami tela a ovociem Ducha. Vo vyjadrovaní apoštola národov termín „skutok“ má vždy negatívny význam a označuje čisto ľudské

úsilie vybudovať nábožnosť „zdola“. Znamená to snahu dosiahnuť Boha svojím vlastným úsilím, aby sme s ním mohli manipulovať, ako sa nám zapáči. Je to stavanie babilonskej veže. Naopak, „Ovocie“ je niečo, čo spontánne rastie na strome.

Svätý Pavol hovorí o „ovoci Ducha“. Teda nie o ľudských skutkoch, ale o niečom dobrom, čo sa objavuje v živote človeka, ale má svoj pôvod vyššie, v samom Bohu.

Prečítajme si pozorne príslušnú stať Svätého písma:

Hovorím však: Žite duchovne a nebudete splňať žiadosti tela. Lebo telo si žiada, čo je proti duchu, a duch, čo je proti telu. Navzájom si odporujú, aby ste nerobili to, čo chcete.

Ale ak vás vedie Duch, nie ste pod zákonom. A skutky tela sú zjavné: je to smilstvo, nečistota, chlipnosť, modloslužba, čary, nepriateľstvá, sváry, žiarlivosť, hnevy, zvrždy, rozbroje, rozkoly, závisť, opilstvo, hýrenie a im podobné. O tomto vám vopred hovorím, ako som už povedal, že tí, čo robia takéto veci, nedosiahnu Božie kráľovstvo. Ale ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť. Proti tomuto zákona niet (Gal 5, 16 – 23).

Hľadáme „ovocie Ducha“

Nasledujúce riadky chcú byť pre každého pozvaním zamerať sa viac na hľadanie ovocia Ducha než na bedákanie nad skutkami tela. Zastavíme sa nakrátko pri deviatich slovách, ktorými Pavol opisuje ovocie

Ducha. Dobré však je hneď na začiatku si všimnúť, že sa tu hovorí o „ovoci“, o „plode“, nie o „plodoch“. Plod pôsobenia Ducha je totiž jeden, je to schopnosť žiť a kráčať v Božej prítomnosti, ktorá v jednotlivých situáciách nadobúda rozličné odtiene: láska, radosť, pokoj, atď. Všimnime si ich postupne:

Láska

Slovo, ktoré tu používa gréčtina, je známe aj v našom jazyku: *Agapé*. Toto slovo sa veľmi v klasickej gréčtine nepoužívalo. Presnejšie, v bežnej gréckej reči tých čias sa používali štyri slová na označenie skutočnosti, ktorú my dnes voláme jedným slovom - láska:

Eros - znamenalo predovšetkým lásku v kontexte vzťahu muža a ženy. Je to láska, ktorá skrýva v sebe veľmi silnú vášeň. V Novom zákone sa tento výraz nepoužíva. To však neznamená, že by bol niečím čisto svetským. Svätý Otec Benedikt XVI. vo svojej encyklike o Božej láske hovorí, že aj „eros je súčasťou Božieho Srdca“.

Filia - je v gréčtine vrúcna láska, ktorú prežívame voči tým, ktorí sú nám najbližší a najdrahší. Je to záležitosť srdca. Používa sa aj na označenie záujmu napríklad o hudbu, maľbu a pod. Nemôžeme si ju však pliesť s dnešným používaním v slovných spojeniach, ktoré označujú často nezdravé, niekedy aj zvrátené tendencie.

Storge - znamená hlavne náklonnosť. Používa sa špeciálne pre lásku rodičov a detí.

Agapé - kresťanský význam tohto sova je láska, nezištný záujem o druhého, ktorý sa nedá zaslúžiť si alebo odplatiť. Znamená, že napriek všetkým nedostatkom, nespravodlivostiam, urážkam a poníženiám, ktorými sa človek prevíni voči nám, nemali by sme chcieť nič iné ako jeho dobro. Je to záležitosť mysle i srdca, zapája tak city, ako aj vôľu. Opisuje úsilie, ktoré sa dá vynaložiť iba s pomocou Boha. Znamená totiž činne hľadať iba to, čo je najlepšie pre každého, aj pre tých, čo nám zle robia.

Radosť

Grécke slovo je *chasa*. Najčastejšie opisuje tú radosť, ktorá má základ v nábožnosti a viere (napr. Fil 1, 3 - 4): *Vzdávam vďaka svojmu Bohu zakaždým, keď si na vás spomeniem; vždy, v každej svojej modlitbe, keď s radosťou prosím za vás všetkých...*) Je to radosť, ktorá nepochádza z pozemských vecí, tým menej z vyvyšovania sa nad iných. Je to radosť, ktorá má svoje základy v Bohu.

Pokoj

V časoch svätého Pavla toto slovo (*eiréné*) malo dva zaujímavé významy: slúžilo na opísanie mieru, v ktorom žil národ, ktorému vládol dobrý, spravodlivý a láskavý cisár. Takisto sa ním opisoval poriadok v meste či na dedine. Každá dedina mala úradníka nazývaného strážca *eiréné*, teda verejného pokoja. V Novom zákone je toto slovo obyčajne prekladom hebrejského *Shalom* a znamená nie iba oslobodenie sa od problémov, ale hlavne dostatok všetkého potrebného pre kvalitný ľudský život. Tu znamená pokoj srdca, ktorý vyplýva z vedomia, že náš život je v Božích rukách. Je zaujímavé, že slová *chara* a *eiréné* sa stali veľmi obľúbenými v jazyku prvotných kresťanských spoločenstiev.

Zhovievavosť, trpezlivosť

Ide o veľmi silné slovo. V Prvej knihe Makabejcov sa píše napríklad, že Rimania sa stali vládcami sveta vďaka ich trpezlivosti - *makrothumia*. Znamená teda vytrvalosť, ktorá sa nevzdá pred nepriateľom ani vo chvíľach prehry, čosi ako húževnatosť dobyvateľov. Sv. Ján Zlatoústý ho vysvetľuje ako milosť človeka, ktorý by sa mohol pomstiť, ale neurobí to, ktorý je „pomalý do hnevu“. V Novom zákone sa týmto slovom opisuje postoj Boha k človeku. Keby bol Boh ako človek, už dávno by zničil svet. Ale on má trpezlivosť, ktorá znáša naše chyby a nikdy nás neopustí. V našom vzťahu k druhým máme tento láskavý, trpezlivý, milosrdný postoj Boha k nám preukazovať iným.

Láskavosť, dobrotá

Ide o dve veľmi blízke slová. Láskavosť je v pôvodine vyjadrená slovom *chrestotes*. Dá sa preložiť aj ako dobrotivosť, ba aj ako príjemnosť, jemnocitosť. Je to krásne slovo. Grécky spisovateľ a mysliteľ Plutarchos hovorí, že ide o niečo oveľa bohatšie ako spravodlivosť. Staré víno sa nazýva *chrestos* - príjemné. Kristus podobne hovorí o príjemnom jarme. Ide teda o prí-

jennú dobrotivosť. Naopak, keď Pavol hovorí o dobrote - *agathosune*, používa slovo typicky biblické, ktoré svetská gréčtina málo poznala. Je to slovo, ktoré viac hľadá na potrebu, ako na príjemno. „Dobrotá“ je schopná aj napomínať a karhať, dobrotivosť - láskavosť vie iba pomáhať. Ježiš prejavil dobrotu - *agathosuné*, keď vyhnal predačov z chrámu, dobrotivosť - *chrestotes* prejavil zas vtedy, keď bol milý k žene hriechnici, čo mu umyla a pomazala nohy. Kresťan potrebuje dobrotu, ktorá vie byť zároveň milá i pevná.

Vernosť

Toto slovo - *pistis*, ktoré má u Pavla aj osobitný duchovný význam (viera), sa v klasickej gréčtine bežne používa na označenie človeka „hodného dôvery“. Je to teda charakteristika človeka, na ktorého sa môžeš spoľahnúť.

Miernosť

Toto slovo (*praotes*) sa najťažšie prekladá. V Novom zákone má tri základné významy: mierny je ten, **kto je podriadený Božej vôli**; mierny je človek, **ktorý sa dá poučiť**, nie je namyslený, že by odmietal poučenie; najčastejšie však znamená **pokojnú miernosť**. Aristoteles hovorí, že *praotes* je vlastnosť človeka, ktorý sa ani veľmi ľahko nenahnevá, ale ani nie je vôbec bez hnevu. Je nahnevávaný, ale vždy v správnej chvíli, nikdy nie v nesprávnej. Táto vlastnosť sa používa aj vzhľadom na „ochočené“ zvieratko, ktoré je pod kontrolou. **Hovorí teda o sebakontrole**, ktorú nám môže dať iba Kristus.

Zdržanlivosť, sebaovládanie

Egkrateia - Platón používa toto slovo na označenie panovania nad sebou samými. Je to vlastnosť silného ducha, ktorý udrží pod kontrolou vlastné túžby a príjemnosti. Používa sa napríklad na označenie disciplíny, ktorou atlét ovláda svoje telo, ale aj kontroly, ktorou kresťan ovláda svoju sexualitu. Je to čnosť, ktorou sa človek stane pánom nad sebou tak, že je pripravený na službu iným.

Prežívame obdobie jari, keď sme ešte ďaleko od zberu ovocia v našich záhradkách, na poliach, v sadoch. Ale jar je obdobím húževnatej práce s nádejou, že ovocie dozrie. Pamätajme, že spomínané „ovocie“ nie sú „skutky človeka“, ale „ovocie Ducha“. Duch húževnato pracuje s nádejou, že ovocie dozrie. Kde sa objaví, tam obdivujeme jeho prácu. Len dajme pozor, aby sme sa pri dozrievaní ovocia Ducha Svätého nikdy nedostali do pozície škodcov...

Jozef Pajerský, kaplán

NIELEN O SLÁVNOSTI „BOŽIEHO TELA“

Do povel'konočnej atmosféry života Cirkvi po slávnosti Najsvätejšej Trojice neodmysliteľne zapadá Slávnosť Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi, ktorú v r. 1264 zaviedol pápež Urban IV. na podnet svätej Juliany z Lutichu, ktorá mala videnie, že božský Spasiteľ si želá, aby sa toto tajomstvo jeho lásky osobitne oslavovalo. Slávenie s procesiou, ako ho poznáme dnes, zaviedla Cirkev v 19. storočí. Procesia s Oltárnou sviatosťou sa zastavuje pri štyroch oltároch pripomínajúcich štyri svetové strany na znak, že na celom svete sa má hlásať Božie slovo a má vládnuť Kristova láska.

Slávnosťou najsvätejšieho Kristovho tela a krvi oslavujeme veľké tajomstvo našej viery - Oltárnu sviatosť. Kto z ľudí by

mohol pochopiť veľkosť Božej lásky, ktorú nám Pán prejavuje tým, že prebýva medzi nami vo Svätostánkoch sveta pod viditeľ-

nými podobami chleba a vína nielen preto, aby ostával medzi nami, aby nám bol aj takýmto spôsobom nablízku, ale aj, aby

sa stal našim duchovným pokrmom. Na Zelený štvrtok si každoročne pripomíname ustanovenie tejto sviatosti, Cirkev však chce osobitnou slávnosťou a osobitným spôsobom prejaví svoju vďaku Pánovi za jeho ustavičnú prítomnosť, vzdať mu hlbokú poklonu a radostne vyznať vieru aj verejne pred svetom.

Ten, kto miluje Pána pociťuje okrem takejto verejnej pocty Ježišovi v Eucharistii často aj túžbu stretať sa s ním nielen na svätej omši, ale aj v tichu chrámu v osobnej adorácii. Svätý Anton Mária Claret ponúka čitateľom tohto veľkého tajomstva – prítomnosti Pána Ježiša v Oltárnej sviatosti – niekoľko myšlienok, ako tieto chvíle prežiť, čo Ježišovi povedať:

Ježiš hovorí duši:

Na to, aby si sa mi páčila, nepotrebuješ veľa vedieť. Hovor so mnou jednoducho, ako by si sa rozprávala s najlepším priateľom.

Nechceš ma o niečo pre niekoho poprosiť?

Povedz mi jeho meno a povedz, čo mám pre neho urobiť. Pros o veľa! Neboj sa prosiť. Hovor jednoducho o chudobných, ktorých chceš potešiť, o chorých, ktorých vidíš trpieť, o blúdiacich, ktorých by si chcel vrátiť na správnu cestu. Povedz mi o všetkých aspoň slovo.

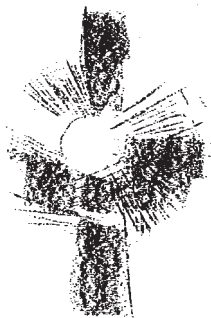
A pre seba nepotrebuješ nijakú milosť?

Povedz mi otvorene, že azda si pyšný, sebecký, nestály, nedbanlivý... potom ma pros o pomoc, aby si sa s týchto nešťárov zbavil. Nehanbi sa. Je veľa spravodlivých, veľa svätých v nebi, ktorí mali tie isté chyby, ale pokorne sa modlili a postupne sa ich zbavovali. A neváhaj poprosiť aj o zdravie, o dobrý výsledok v práci, štúdiu... To všetko ti môžem dať aj dám, a želim si, aby si ma o to prosil, pretože to pripieva k tvoju posväcovaniu. A čo potre-

buješ práve dnes? Môžem pre teba niečo urobiť? Ani nevieš, ako si želám pomôcť ti.

Nemáš nejaké plány?

Povedz mi o nich. Čím sa zaoberáš, o čom premýšľaš? Čo môžem urobiť pre tvojho brata, sestru, priateľa, pre tvoju rodinu, pre твоjich predstavených...? Neželáš si, aby som niečo urobil pre твоjich priateľov, ktorých azda veľmi miluješ, ale žijú tak, že na mňa nemyslia. Povedz mi, čo dnes vzbudzuje tvoju pozornosť, čo si vrúčne želaš. Povedz mi, keď sa ti nedarí uskutočniť nejaký zámer, a ja ti vymenujem príčiny tvojho neúspechu...

Cítiš sa smutný alebo máš zlú náladu?

Povedz mi všetky podrobnosti, pre ktoré si smutný. Kto ťa zranil? Kto ťa urazil tvoju sebelásku? Kto tebou pohŕda? Povedz mi všetko a čoskoro sa dostaneš tak ďaleko, že im odpustiš a na všetko zabudneš. Ako odmenu dostaneš moje požehnanie. Azda sa bojíš? Cítiš vo svojej duši neurčitú ťažobu, možno bezdôvodnú, no napriek tomu ťa ustavične znepokojuje? Vrhni sa do náručia mojej prozreteľnosti. Som s tebou. Všetko vidím, o všetkom viem, nenechávam ťa ani na okamih samého. Cítiš odmietanie zo strany ľudí, ktorí ťa predtým mali radi, bez toho, aby si na to dal príčinu? Pros za nich a ja ich privediem späť, ak nebudú prekážkou pre tvoje posväcovanie.

Nemáš mi azda čo povedať o твоjich radoostiach?

Prečo nechceš, aby som mal na nich účasť, som predsa tvoje priateľ! Porozprávaj mi, čo ťa od tvojej poslednej návštevy u mňa potešilo a čo ťa rozosmialo. Azda si zažil nejaké príjemné prekvapenie, alebo si dostal dobré správy, list, možno si prekonal nejakú ťažkosť... To všetko je moje dieło. Jednoducho musíš povedať: Ďakujem ti, môj Otec, ďakujem.

Cheeš mi niečo sľúbiť?

Čítam hlboko v tvojom srdci. Ľudí môžeš ľahko oklamať, Boha však nie; Rozprávaj sa teda so mnou celkom otvorene. Si pevne rozhodnutý nevystavovať sa nebezpečenstvu hriechu, každej príležitosti na hriech, všetkého, čo ti škodí, nečítať knihy, ktoré dráždia tvoju predstavivosť, nestýkať sa s človekom, ktorý naruša pokoj tvojej duše. Budeš ku každému, koho pokladáš za nepriateľa, pretože sa proti tebe prevínil, láskavý? Nuž dobre, vráť sa k svojim povinnostiam, k svojej práci, k rodine, k štúdiu... A nezabudni na štvrtú hodinu, ktorú sme spolu prežili. Buď rozhodný, sústredený a miluj bližného.

Miluj moju Matku, je aj tvoju matkou...

A príd' zasa s otvoreným srdcom ešte viac naplneným láskou, ešte viac odovzdaným môjmu Duchu. Potom budeš v mojom srdci každý deň nachádzať lásku, nové dobrodenie a nové útechy.

Tieto myšlienky svätého A. M. Clareta som vybrala zo *Světa* (24/2012), aby sme sa všetci, keď sa ocitneme sami s Ježišom v tichosti chrámu alebo pri tichej adorácii, „porozprávali“ s Eucharistickým Pánom tak od srdca, aby sme nemuseli vždy siahať po modlitbovej knihe či po ruženci, aby sme sa nebáli s Ježišom rozprávať aj trochu inak, tak ako s najlepším priateľom. XD

NIK MI ICH NEVYTRHNE Z RUKY

Vieme veľmi dobre, čo dokáže s nami urobiť senzáčná správa, správa, ktorá pre nás znamená veľa. Pár viet z Jánovho evanjelia pre toho, kto verí, je istota. Ale je dobré spresniť, že je to istota pre toho, kto verí Bohu. Svätý Augustín totiž hovorí, že v Boha sa veriť dá. Aj diabli veria v Boha a trasú sa pred ním. Ale ten, kto uveril Bohu a počuje tieto slová, môže cítiť, že je nesený Bohom. Sú to predovšetkým slová istoty: *Nezahynú nikdy a nikto mi ich nevytrhne z ruky. Kto sa zasvätil Bohu, má právo veriť v lásku Boha. Má právo zložiť celú svoju nádej do tejto istoty – nikto nie je väčší ako môj Otec. A preto nikto mi ich nevytrhne z ruky, lebo ja a Otec sme jedno.*

V roku 1967 sa podarila prvá transplantácia srdca človeku. Starší si na to zrejme spomeniete, bola to svetová senzácia, keď v Juhoafrickej republike profesor Barnard uskutočnil tento veľkolepý čin. Od tých čias sa už takýto zákrok mnohokrát opakoval. Vždy však ide o jedno: zachrániť človeka a predĺžiť životnosť srdca, a tým aj ľudského života nakoľko sa to len dá. Tá udalosť z roku 1967 v trochu prenesenom zmysle slova privádza na myseľ to, čo sa odohralo na kríži. Lekár ľudských duší, ľudských srdiec, vykonal akoby takú „trans-

plantáciu“ nielen srdca, ale života. Svojho života do života človeka, ktorý sa tým stáva dieťaťom večnosti. Všetci to dobre vieme: operačným stolom bol kríž, na ktorom Kristova krv prúdila na nás všetkých. A práve Kristus, Boží Syn a pravý človek, ktorý toto pre človeka vykonal, v evanjeliu vyslovuje spomínané slová istoty. Ten, kto sa mu odovzdáva, kto ho miluje, kto zveruje svoj život Kristovi, ten nebude vytrhnutý z Kristových rúk. Toto vyvolenie však zahŕňa dva predpoklady: človek môže byť Kristom vykúpený, a predsa to všetko mô-

že stratiť. *Moje ovce počúvajú môj hlas*, to je prvý a *Moje ovce idú za mnou*, to je druhý predpoklad.

Tieto slová, drahí moji, majú veľmi hlboký dosah – **Počúvať Ježišov hlas, počúvať Božie slovo**, ktoré sa nám hlása. Radosť z počúvania Božieho Slova. Viete, práve tá radosť, tá svedčí o tom, či sme disponovaní, vnútorne otvorení pre Boha. Skúsme teraz na chvíľku rozmýšľať, či radi počúvame Božie slovo, či aj doma siahneme po tej vzácnej knihe Svätého písma, či radi siahneme po Božom Slove, aby sme

sa ním živili a nechali na seba vplývať Boží odkaz, ktorý nám Boh vo svojom slove dáva. Aby nás zvelaďoval v živote viery, pre ktorý sme povolani. Alebo či sme na tej druhej strane, že nás slovo Boha otravuje a sme radi, keď to už máme za sebou. Môžeme si na tieto otázky dať odpoveď.

A ten druhý predpoklad, **nielen počúvať, ale aj ísť**. Moje ovce idú za mnou. Čo to znamená ísť za Kristom? To je azda ešte náročnejšie. Dá sa totiž hovoriť Pane, Pane, aj počúvať sa dá, ale či ideme naozaj dôsledne za Kristom? Či dokážeme pre túto lásku obetovať všetko ostatné? Niekedy naša láska k zemi a k všetkému, čo zem ponúka, býva taká silná, že lásku k Ježišovi nám zastreje. K tomuto nás vyzval teraz nedávno aj Svätý Otec František, keď povedal: „Zbavme sa skrytých modiel v živote.“ Kristus sám nám hovorí: *Kto chce svoj život zachrániť, stratí ho, kto však stráca svoj život pre mňa, zachráni si ho*. Ježiš nesľubuje nejakú ľahkú životnú cestu, ktorá by bola lákavá len na prvý pohľad a dojem. Ale dáva záruku, že tých, ktorí si ho obľúbia, mu nikto nevytrhne z ruky. Ale na inom mieste hovorí o prenasledovaní: *Mňa prenasledovali, budú aj vás*. Nie sme ovečka-

mi, ktoré majú sľúbené, že ich nepostihne v nešťastí. Kristus nám nehovorí, že nebudú skúšky, že nebude trápenie. To všetko tvorí obsah kresťanského života, ale za tým je sľúbená večná spása. Sme deťmi večnosti, pretože Kristus si nás zamiloval a niet tej sily, ktorá by pripravila človeka o nárok tejto veľkej nádeje. Toto všetko, nad čím tu teraz rozmýšľame, nás vedie k tomu, za kým máme ísť, koho máme počúvať. Vedie nás to k Dobrému Pastierovi.

Zdá sa, že dnes slovné spojenie Dobrý Pastier a celý tento pojem akoby strácal svoj veľký význam a obsah. Akoby bol zaťažovaný akousi malosťou alebo biedou človeka. No v chápaní Svätého písma malo slovo pastier ten najzrenejší obsah. Používali ho králi, ba dokonca si ho osoboval v Starom zákone sám Boh. Bol pastierom svojho vyvoleného ľudu. Iste, človek, ktorý žil s prírodou mal celkom inak vyvinutý cit pre obsah slova – byť pastierom. A Kristus sa za takého vyhlásil. Za takého, ktorému záleží na živote každej jednej ovečky. Poznáme to z evanjelií, že Kristus hovorí o sebe ako o pastierovi, ktorý nesie ovečku. O pastierovi, ktorý hľadá stratenú ovečku. Toto všetko nás môže naplňovať radosťou

a vďačnosťou. Pochopiteľne však len vtedy, ak máme uši viery. Ak sme naozaj uverili Bohu a neostali len matrikovými veriacimi, ktorí ani nevyhľadajú spoločenstvo jedného ovčinka. V spoločenstve bratov a sestier, kde Boh je našim pastierom. Tu znejú ako obrovská istota tie Kristove slová *nikto mi ich nevytrhne z ruky*. Nikto. A v súčasnosti to azda dobre padne počuť, že nikto nie je mocnejší ako náš nebeský Otec.

Skúsme, milí bratia a sestry, milí rodičia, takto vplývať na deti, na všetkých, ktorí sú nám zverení. Niet nikoho, kto by mohol zobrať nádej na večnú spásu z duše dieťaťa. Niet nikoho, ak ho takto uvedieme svojím príkladom do života viery, pretože Otec je mocnejší ako ktokoľvek. A Kristus je s ním jedno. On to všetko garantuje, zaručuje. Na to sa môžeme spoľahnúť celou svojou istotou aj vtedy, keď pochybujeme. Aj vtedy, keď sa nám zdá, že sme bezmocní a slabí. Aj vtedy, keď si myslíme, že naši blízki zabľúdili. A aj vtedy, keď ešte celkom nie sme vyzretí vo svojej viere, keď nedokážeme celkom myslieť na skutočnosť svojho určenia pre večnosť. Vtedy sa spoľahnime, že Bohu na nás záleží.

Marián Bér

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

1150. VÝROČIE PRÍCHODU SVÄTÝCH CYRILA A METODA

Odkaz, prínos a misijné dielo solúnskych bratov

Rok 2013 je už naplno rozbehnutý, plný rozličných udalostí. V Cirkvi bezo sporu sú to najdôležitejšie udalosti abdikácie pápeža Benedikta XVI. a voľba nového pápeža Františka. Roku viery, ktorý sa stále rozvíja, dal nový pápež novú iskvru v podobe jeho „programu“, ktorý môžeme zhrnúť do troch bodov: modlitba, milosrdenstvo a neha.

Slávime doma i v zahraničí

Unás doma stále prežívame Rok svätých Cyrila a Metoda, ktorý sa významovo presunul aj na medzinárodnú scénu, predovšetkým do Rima. Počas národnej púte vo februári do Večného mesta (v rozmeroch viacerých skupín pútnikov, akými boli napríklad púť Fóra kresťanských inštitúcií – FKI a Rady pre laické apoštolské hnutia alebo vyvrcholenie národnej púte v dňoch 25. 2. – 1. 3. 2013 pod vedením biskupov Slovenska) bolo citiť prítomnosť odkazu svätých bratov. Rovnako sa slávenie roka vierozvestov posunulo aj za hranice iných štátov, púťami do farností či diecéz, napríklad do Zalaváru (miesta exilu vyhnaného nitrianskeho kniežata Pribinu a Koceľa) alebo aj poslednej uskutočnenej púte kňazov nitrianskej diecézy a niekoľkých kňazov žilinskej a bratislavskej diecézy (1. – 6. apríla) do Macedónska, Srbska a Chorvátska po stopách žiakov solúnskych bratov pod vedením diecézneho biskupa Mons. Viliama Judáka. Aj množstvo iných podujatí na domácej i medzinárodnej scéne vyzdvihuje úlohu a poslanie, postavenie a význam svätých Cyrila a Metoda v dejinách Európy, ale aj sveta. Je samozrejme, že starobylá Nitra sa u nás opäť stala centrom slávienia Roka svätých Cyrila a Metoda.

Odkaz solúnskych bratov dominuje na medzinárodnej vedeckej konferencii *Tradí-*

cia a prítomnosť misijného diela svätých Cyrila a Metoda, ktorá sa konala na Univerzite Konštantína Filozofa (UKF) v novembri 2012. Vystúpilo na nej okolo osemdesiat odborníkov z oblasti archeológie, teológie, histórie, jazykovedy či etiky zo Slovenska, Čiech, Poľska, Ukrajiny, Bieloruska, Ruska, Srbska, Macedónska a Bulharska. Nitriansky biskup **Viliam Judák** v úvodnom prihovore citoval slová pápeža Jána Pavla II. „...uvedomte si, aký neoceniteľný je dar, ktorý ste dostali od Boha. Dostal sa k vám po dlhej ceste generácii od čias svätých Cyrila a Metoda. Prijmite ho v zodpovednej slobode a usilovne ho zveľadujte“ a pripomenul, že „konferencia je výrazom túžby nielen poznávať, ale osvojovať si hodnoty historické, filozofické, filologické, teologické, kultúrno-sociálne, ekumenické, edukačné“. Bola to prvá zo štyroch veľkých konferencií, ktoré sa konajú pri príležitosti Roka svätých Cyrila a Metoda.

Druhou v poradí bola konferencia *Svätí Cyril a Metod medzi slovanskými národmi: 1150 rokov od začiatku misie*. Konala sa v dňoch 26. a 27. februára 2013 na Pápežskom východnom inštitúte a na Gregorovej univerzite v Ríme pod záštitou slovenského kardinála Jozefa Tomka, emeritného prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov, a arcibiskupa Cyrila Vasil'a, sekretára

ra Kongregácie pre východné Cirkvi. Oni boli zároveň jej hlavnými organizátormi. Ako prvý vystúpil s prednáškou nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák. Téma bola jasná: *Historické a politické súvislosti misie svätých Cyrila a Metoda medzi Slovanmi*. Jeho prednáška je doslova a do písmena stručnou učebnicou poznania našich dejín, ktoré nám môžu pomôcť s hrdosťou budovať, **stratené, lebo nikdy nehľadané národné povedomie, ktoré je nesmierne dôležité**. Možno by sme si mali uvedomiť, aké dôležité je vlastniť ho a mať, byť naň hrdí, lebo **bez národného povedomia sa nedá budovať ani štátnosť, ani samostatnosť**.

Poučenie z príkladu Macedónska

Na púti v Macedónsku si pútnici mohli uvedomiť, ako práčne sa o budovanie svojej štátnosti usiluje macedónsky ľud, keď Gréci odmietajú uznať jeho existenciu – národnú i štátnu, Bulharsko zas po cirkevno-právnej stránke uznať jeho samostatnosť v rámci pravoslavia a Albánci stále trvajú na tom, že Macedónsko je ich provinciou. Preto Macedónci úžasným spôsobom v hlavnom meste svojej krajiny budujú námestie so sochami svojich dejateľov počnúc Filipom II. Macedónskym a jeho

slávnym synom Alexandrom alebo znázornením významných dejinných udalostí spôsobom vlastným antickému Rímu – stavaním stĺpov s výjavmi z dejín a podobne.

Čo hovoria najnovšie štúdie

„Je nám všetkým známe, že oveľa skôr ako obyvatelia dnešného Slovenska začali kontaktovať Rím, prišli Rimania na naše územie,“ povedal okrem iného Viliam Judák. Svedčí o tom, nielen skutočnosť, že rieka Dunaj tvorila *Limes Romanum*, archeologické nálezy či nápis na trenciánskom hradnom návrší z roku 179/180, ale aj vynikajúce dielo *Tá eis heautón (Hovory so sebou)* – ktoré cisár Marcus Aurelius Antonius v druhej polovici druhého storočia po Kristovi napísal na našom území. Z toho obdobia je zaznačená aj udalosť *záračného dažďa*, ktorá dosvedčuje jeden z prvých kontaktov nášho územia s kresťanstvom. Hoci tento vzťah najmä po úspešnej cyrilo-metodskej misii mal rozličné formy, nadobudol trvalý vzťah prevyšujúci vo viacerých oblastiach konvenčné diplomatické vzťahy.

Formovanie diecéz

Za posledných päťdesiat rokov prešli cyrilo-metodské štúdie hlbokou obnovou. Mimoriadny význam nadobudli, keď ich v oblasti hagiografie a národnej kultúry niektorých slovanských národov (Rusi, Bulhari, Macedónci, Chorváti, Slovinci, Poliaci, Česi i Slováci) začali objavovať dejiny Cirkvi ako privilegovaný dokument o úspechu rozvoja kresťanstva medzi slovanskými národmi. Z filologického a kritického prístupu k staroslovenským a grécko-latinským prameňom o misiách dvoch solunských bratov, učiteľov slovanských národov a z ich komparatívnej analýzy sa odvodzuje pozitívne zaradenie celej udalosti do politických a cirkevných dejín. Toto platí pre viacerých autorov od štúdií Františka Dvorníka až po významné príspevky Imre Bobu, Martina Eggersa, Františka Griveca, L. Havlíka, F. Tomšiča, Š. Sakača, T. Pastrnka, A. Salajku, J. Vašicu, Fraňa Šanječka, no aj slovenských autorov: Jozefa Tomka, Michala Lacka, Antona Bagina, Milana S. Đuricu, Jána Hnilicu, Imricha Kružliaka, Štefana Polčina, Štefana Senčika, Richarda Marsinu, Štefana Vragaša, Petra Sedláka, ktoré prinášajú bohatú bibliografiu k tejto téme, spopularizovanú celým radom jubilejných cyrilo-metodských osláv...

Zo slovanského pohľadu mohlo byť prijatie kresťanstva stanovené ako súčasť zjednocujúcej politiky orientovanej na Franskú ríšu alebo na Byzanciu. S touto vierou patrili spomínané národy k najsilnejším a kultúrne významným štátnym spoločenstvám. Panónia po konečnom víťazstve Frankov nad Avarmi prestala byť jednotným územno-právnym celkom a aj v cirkevnom ohľade bola rozdelená medzi bavorské biskupstvá. Z iniciatívy Karola Veľkého v r. 798 vznikla bavorská cirkevná provincia so strediskom v Salzburgu. Prvým arcibiskupom sa stal Arno. Karol Veľký v bavorských kláštoroch zaviedol benediktsku regulu. Mnisi boli podriadení biskupom a biskupom bola zverená aj misijná činnosť. Tieto pohanské kraje boli už

roku 796 a následne r. 811 takto pridelené biskupstvám: južné územie až po rieku Drávu patrilo patriarchátu v Aquileji; územie od Drávy po Dunaj pripadlo Salzburgu; na sever od Dunaja Pasovu a Čechy Reznu. Neskoršie, v roku 829 kráľ Ľudovít nanovo rozhraničil územie medzi Salzburgom a Pasovom. Hranicu medzi nimi tvorila rieka Dráva. Pasovská diecéza sa kryla s Východnou markou a pasovskí biskupi si robili nárok aj na Veľkú Moravu, ako to vyplýva z neskoršej sťažnosti bavorských biskupov z roku 900 v súvislosti s obnovením hierarchie na Veľkej Morave.

Svätý Metod na území Slovanov

V súvislosti s pôsobením arcibiskupa Metoda medzi Slovanmi nemožno nevidieť aj jednu z foriem pápežskej legácie, ktorú predstavujú misijní legáti so stálym poslaním evanjelizovať určitú krajinu... V tomto duchu od r. 869 z poverenia pápeža Hadriána (867 – 872) v Panónii vykonával legáciu sv. Metod. Takáto nová forma episkopátu bez biskupského sídla sa označovala ako *archiepiscopatus pro fide*, keďže išlo o biskupských činiteľov určených *ad illuminationem gentium*. Aj Byzantská cirkev poznala vo svojich *taktikách* biskupov a arcibiskupov bez titulu sídla, označených titulom národa, medzi ktorým mali vykonávať svoju pastoračnú činnosť. Nevyhnutné nadradenie, na tých istých miestach a pre tých istých potenciálnych veriacich, bez kánonickej biskupskej jurisdikcie tradične vymedzenej mestom a jeho teritóriom s biskupskou jurisdikciou s etnickou konotáciou, nevyhnutne vyvolávalo konflikty medzi biskupmi spravujúcich to isté územie, ako sa to preukázalo v prípade arcibiskupa Moravy – Metoda v spore s franskými biskupmi v Salzburgu, Pasove a Freisingu. Franskí biskupi si uvedomovali určitý dosah pastoračných úspechov, preto salzburský arcibiskup Adalvín, so zreteľom na pôsobenie arcibiskupa Metoda pripravil pre kráľa Ľudovíta Nemca protestné memorandum známe ako *Conversio Bagoariorum et Carantanorum*, v ktorom obsahovali právo svojej diecézy na panónske územie. **V tomto spise sa nachádza aj vzácna správa o prvom písomne známom chráme z tohto obdobia v Nitre, a o jeho konsekrácii vtedajším salzburským arcibiskupom Adalrámom, ktorý dal postaviť knieža Pribína. Z historických súvislostí vyplýva, že išlo o r. 827/828.**

Keď v roku 870 Ľudovít Nemec porazil Rastislava, s pomocou zradu jeho synovca Svätopluka, salzburský arcibiskup Adalvín, freisinský biskup Annon a pasovský Hermanrich nechali priviesť Metoda do Regensburgu a uväznili ho v Ellwange ne aj napriek tomu, že spravoval územie, ktoré bolo „svätého Petra“, čiže priamo podliehalo Apoštolskej stolici. Preto pápež Ján VIII. pasovskému biskupovi Hermanrichovi vyčíta: „...keď si brata a nášho spolubiskupa Metoda v žalári väznil a pod holým nebom v najtuhšej zime a za hrozných dažďov dlhý čas trýznil a pozbavil správy biskupstva jemu zvereneného... Ó, biskup tak veľmi ubližujúci biskupovi a k tomu ešte vysvätenému rukami pápežovými a od neho vyznačeného hodnosťou (osobného legáta) a *latere...*“ Metoda prepustili

až na zásah pápeža Jána VIII. v r. 873, ktorý vyslal biskupa Pavla z Ankony ako osobného legáta s presnými pokynmi, aby pred panovníkom Ľudovítom a jeho synom Karolmanom usvedčil biskupov z násilia a z uzurpácie súdneho práva nad arcibiskupom Metodom, ktorého ustanovil sám pápež. Pápež Ján VIII. uvádza vo svojich listoch dôvody, ktoré sú presne právnický sformulované.

Pápež Ján VIII. z hľadiska vtedajšieho kánonického práva ako to vyplýva aj z listu Svätoplukovi *Industriae tuae* potvrdzuje, že Metod bol arcibiskupom a apoštolským legátom s poslaním zriadiť hierarchiu pre Panóniu a územie Veľkej Moravy. Odvolávanie sa na práva Rímskeho stolca na Illyrikum, ktoré je jedným z prvých dôvodov v liste Jána VIII. kráľovi Ľudovítovi by naznačovalo, že pápež Hadrián II. obnovil ako arcibiskupstvo podriadené priamo Rímu staré biskupstvo v Sirmium (Sriemska Mitrovica), čiže „prestol sv. Andronika“. Toto biskupstvo sa už po roku 582 nespo- mína, lebo ho Avari zničili.

Zvláštne postavenie svätého Metoda

J. Tomko poukazuje na to, že pápež Ján VIII. pridáva Metodovi aj iný dôležitý titul, ktorý sa nestotožňuje s právomocou hockého biskupa, alebo arcibiskupa, hoci aj priamo vysväteného pápežom, nazýva ho „apostolicae sedis manu sacrat(o) et late-re destinat(o)“ čiže posvätnou rukou apoštolskou. *Pannonicum archiepiscopum legatione apostolicae sedis ad gentes fungentem* (jestvujúce Panónske arcibiskupstvo poslaním Apoštolskej stolice k národom) považujú túto hodnosť dokonca za čosi viac: *Istius fratrit et coepiscopi quin potius et missi nostri* (tohto brata a spolubiskupa, že je viac ako len nami vyslaný). V súvislosti s Metodom ide teda o titul apoštolského legáta so sídlom. Keďže sa nezachovali inštrukcie, ktoré mali byť pripojené k listu *Industriae tuae*, ako to vyplýva zo listu: *secundum auctoritatem capitulorum quae illi dedimus (et) vobis direximus*, ostáva jediným vysvetlením obsah titulu pápežského legáta v 9. storočí. Možno to porovnať s právomocou sv. Bonifáca, apoštolského legáta pred nemecké územie, aj keď treba prihliadnúť na poldruha storočný rozdiel. Podľa týchto náznakov aj podľa listu Jána VIII. *Industriae tuae*, arcibiskup Metod mohol mať nasledovné mimoriadne práva:

- zriadiť na území slovanských národov diecézy;
- vybrať kandidátov na biskupstvo pre novoobrátených veriacich zo slovanských kmeňov v okolí Panónskej diecézy (Metod na konci svojho života určil za svojho nástupcu Gorazda);
- zvolávať synody;
- konať kánonické vizitácie;
- pozbaviť jurisdikcie kňazov a klerikov, ktorí by konali proti Metodovi.

A tak môžeme konštatovať, že naozaj naše dejiny a naša národná hrdosť má svoje korene dávno v prvom tisícročí položené na pevnom základe misie našich vierozvestov a to nás posúva medzi národy s bohatou históriou.

Daniel Dian

Z LISTOV NAŠICH ČITATEĽOV

„Túto sobotu sme sa zúčastnili seminára *Globálna sexuálna revolúcia – v mene slobody strácame slobodu* (info na www.kuby.sk) ktorý viedla Nemka Gabriela Kuby, 68-ročná žena. Išla som ta s tým, že vlastne viem a vidím, ako to dnes ide dole vodou a čo sa deje, tak že ma to asi veľmi neprekvapí. Nuž, nebolo to tak. Vlastne som ani netušila, ako to na Západe už beží *acute*; a čo všetko sa tam postupne (salámovou metódou) začalo akceptovať. A preto som sa rozhodla vám o tom v stručnosti napísať.“ Toto sú úvodné slová z príspevku, ktorý sme dostali do redakcie. Keby sme mlčali, asi kamene by začali hovoriť. Aj keď často prevláda názor, že treba radšej šíriť pozitívne správy, veriaci majú právo vedieť, čo sa deje vo svete, a čo sa môže onedlho diať aj u nás, ak ostaneme ľahostajní. Z príspevku vyberáme:

V roku 2001 sa v Nemecku uzákonnili registrované partnerstvá. Odtedy sa postupne deti začali učiť, že si môžu vybrať, akú majú orientáciu, nemajú sa hanbiť prihlásiť k lesbičkám a gayom. Je tam silne propagovaný gender mainstreaming a postupne sa stáva pre ľudí akceptovateľným – to znamená, že deti sa už nerodia ani ako chlapci, ani ako dievčatá. Chlapcov a dievčatá (mužov a ženy) z nich vyrobí spoločnosť, a tomu treba zabrániť. Preto by deti mali mať právo vybrať si nielen sexuálnu orientáciu, ale aj pohlavie. Rovnako spoločenské pojmy mužský a ženský by sa mali zrušiť. Sexuálna orientácia a partnerské pojmy by sa mali oslobodiť od akýchkoľvek noriem. Povinne sa zaviedla sexuálna výchova a stretávajú sa s ňou už deti v škôlkach, teda tri až päťročné. Bežné sú hry na doktora, kde sa deti navzájom vyšetrojú, aby sa spoznali, aby bola uspokojená ich zvedavosť...

V detských knižkách sú po novom príbehy o tom, ako princ išiel hľadať princeznú, ale stretol iného princa, ktorý tiež hľadal princeznú, zaľúbili sa do seba, bola svadba a žili spolu šťastne, až kým nepomreli. Gabriela Kuby nám doniesla ukázať útlu knižočku pre deti: *Detský lexikón tela*. (To, čo obsahuje a čo o ňom napísala autorka týchto riadkov, je prísilné na to, aby sme o tom písali v našom farskom časopise – pozn. red.) Podobne ako v škôlkach, tieto veci pokračujú na základných školách.

U nás vďaka Bohu ešte stále platí, že rodina je základom spoločnosti, no v „modernom“ svete to má byť inak: Rodina sa už nemá zakladať na príbuzenských vzťahoch, ale na sociálnej sieti bez daných noriem, napríklad jedno dieťa by mohlo mať aj štyroch rodičov. Účasť detí na tomto vyučovaní je povinná, a ak s tým rodičia nesúhlasia, hrozí im až väzenie (napríklad tam na 40 dní skončili rodičia – baptisti, ktorí odmietli, aby sa ich dieťa tohto vyučovania zúčastňovalo).

Problematika homosexuálne orientovaných ľudí je veľmi aktuálna. Momentálne sa v Nemecku presadzuje adopcia detí homosexuálnym párom napriek tomu, že podľa štúdií majú tieto deti oveľa vyššie riziko, že budú homosexuálne orientované (ale aj vyššie riziko, že sa pokúsia o samovraždu, že budú trpieť psychickým ochorením atď. Gabriela Kuby má v knihe, ktorá by budúci rok mala vyjsť aj v slovenčine, odkazy na štúdie, a nie sú to údaje nepodložené). V Anglicku boli zatvorené všetky kresťanské agentúry (a charity), ktoré sprostredkovali adopciu detí, pretože jednou z podmienok, ktoré mali, bolo, že to musia byť heterosexuálne páry.

Celá táto homo-lobby je veľmi inteligentná a presadzuje veci už spomínanou salámovou metódou: Vždy sa pretlačí len toľko, koľko vie spoločnosť práve zniesť (u nás zatiaľ „dúhové sprievody našimi ulicami“). Napríklad hovoria: nechceme adopciu ani žiadne špeciálne práva, len uzákonenie partnerstva osôb rovnakého pohlavia (kolieska salámy). Keď je toto schválené, odrazia sa odtiaľ a majú ďalšie požiadavky (ďalšie kolieska salámy), až nakoniec zatvoria v Anglicku kresťanské agentúry (to už chýba do salámy poriadny kus). Presadiť menšie požiadavky je oveľa ľahšie (jedno odrezané koliesko si nik nevšímne) a tiež sa proti tomu oveľa ťažšie bráni. V Nemecku sa to podarilo dotiahnuť tak ďaleko práve preto, že kresťania a ľudia, ktorým na tom záleží, celú situáciu ignorovali a pokladali ich malé požiadavky za akceptovateľné.

Aj preto je potrebné bojovať už od začiatku proti každej aj zdanlivo malej požiadavke napriek tomu, že u nás toto nebezpečenstvo sa zatiaľ nezdá také aktuálne. V tomto duchu aj v súvislosti s nedávnymi veľmi silnými demonštráciami vo Francúzsku hovoril v nedeľnej kázni kňaz s prosbou upozorniť na situáciu vo svete, lebo médiá o mohutnom odpore Francúzov informujú len veľmi stroho, a napriek tomu odporu si homo lobby presadila svoje. No a predovšetkým hovorí s mladými ľuďmi, aby si vážili rodinu a hodnoty, ktoré sú a amlí by byť vlastné kresťanom.

Týchto vecí bolo na seminári oveľa viac. Spomenula som len niektoré. Tie, ktoré boli pre mňa najviac šokujúce, som si nedovolila vybrať. Znie to hrozne, no nechcem, aby sme vešali hlavy a zúfali si, naopak, chcem aj týmito riadkami povzbudiť čitateľov, aby sme vytrvali, aby sme zdravo rozmýšľali a nenechali sa zlákať a oklamať týmto svetom. Aby sme videli pravdu a tešili sa z nej. Ostaňme verní a tešme sa z toho krásneho, čo nám Boh dal, že nás stvoril ako muža a ženu. Modlime sa a buďme pevne zakorenení v našom Pánovi. A ako pani Kuby povedala: bdejme a nedovoľme, aby to dosiahlo také rozmery aj na Slovensku. M.L.

Farská knižnica informuje

Po niekoľkoročnom čakani sme sa konečne dočkali tretieho zväzku knihy zo série *Komentáre Starého zákona*. Vysoko erudovaný kolektív slovenských biblistov

nám pod vedením editora Jozefa Kiňa ponúka podrobný, vysoko odborný komentár k Druhej knihe Mojžišovej – *Exodus* (Dobrá kniha Trnava, 2013, 948 s.).

Nech čitateľov neodrádza veľkosť a množstvo strán publikácie, práve naopak, nech každý prijme pozvánku na hlboké ponorenie sa do Božieho slova. Je pravda, že to nebude oddychové čítanie, ale pomerne náročné štúdium posvätných textov.

Kniha Exodus má štyridsať kapitol. Každý z nich autori v komentároch venujú veľkú pozornosť cez porovnanie hebrejského a gréckeho textu, cez výklad jednotlivých výrazov, fráz a veršov z hľadiska rabínskej a patristickej exegézy, cez odborný výklad textu z hľadiska modernej exegézy až po teologickú, pastorálnu a liturgickú aplikáciu. Spracovanie každej z týchto častí zverili na slovo vzatým odborníkom. Hĺbka poznania problematiky je postrehnuteľná takmer v každom odseku komentárov. Napriek vysoko odbornému spracovaniu sa texty veľmi ľahko čítajú, sú jasne zrozumiteľné a veľmi obohacujú každú dušu smädiacu po hlbšom pochopení starobylého textu.

Kniha Exodus je veľmi dôležitá v dejinách spásy Vyvoleného národa. Názov dostala podľa jednej z ústredných tém knihy – exodu (východu, odchodu) Židov z Egypta. Hlavnou postavou nie je Mojžiš, akoby sa na prvý pohľad mohlo zdať, ani egyptský faraón, ale Pán, *JHWH*, Boh Izraela, ktorý vyslobodzuje a chráni svoj ľud. Tu zjavuje svoje meno, akoby sa sám predstavil: *Som, ktorý som*.

Je to od začiatku pomerne dramatická kniha: akú drámu museli prežívať hebrejské matky a pôrodné babice, keď platil faraónov príkaz o usmrtení chlapcov po narodení, aká dramatická bola záchrana Mojžiša z Nilu. O nič menej dramatické nebolo neskôr stretnutie Mojžiša s Bohom v horiacom kriku, jeho poslanie k faraónovi. Dráma pokračuje neobľomnosťou faraóna, ktorého nezlomili mocné Božie činy, ale až posledná rana – smrť všetkých egyptských prvorođených. Konečne Veľká noc vyslobodenia a dramatický prechod morom – Pán zachránil svoj ľud. Pokojné putovanie k Božiemu vrchu sa mení na dramatické udalosti – ľud šomre a Boh odpovedá – horkou vodou, mannou, prepelicami a vodou zo skaly. Dráma vrcholí na hore Sinaj: dialóg s Pánom z tváre do tváre a Desatoro, základný Boží zákon. Mystika na hore a dole v údolí poklona zlatému teľaťu. Čoho všetkého sme my ľudia schopní? Ešte že je Boh taký milosrdný a láskavý.

Posledné kapitoly sa podrobne venujú zákonodarstvu vyvoleného národa a návodom na konštrukciu, prevádzku, údržbu a realizáciu svätostánku, miesta, kde bude s vyvoleným národom prebývať sám Pán.

Ak si chcete po tejto publikácii v našej knižnici, čaká vás vzrušujúca exkurzia ku koreňom judaizmu, pochopenie mnohých detailov a nádej na celkový pohľad na Božie zjavenie sa vyvolenému národu. Iste neofutujete čas venovaný tomuto úžasnému komentáru. **Monika Šandorová**

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Št: 14,30 – 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

- **neďela a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (mad.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 h, v sobotu popoludní len o 18,00 h; vo štvrtok o 18,00 h sv. omša v latinskom jazyku;
- **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v neďelu; sv. omša o 18,00 h nie je.

Počas školského roka:

sv. omša pre mládež . . . . . utorok – 18,00 (spieva zbor Běčkari)

sv. omša pre birmovancov piatok – 18,00 (spieva mládežnícky zbor)

sv. omša pre deti . . . . . neďela – 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

- vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiatočnom týždni** aj pri rannej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **neďelu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

4. 5. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 18. 5. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

- v **strediu** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný lístok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.
- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a raz s lektorom prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia snúbencov sú v pondelky o 18,00 h – jednotlivé dátumy nájdete na farskej webovej stránke. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.

- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorok a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;
- **právna:** v stredu 15,30 – 17,30 h, 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretá v prvý štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevníky a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA MÁJ

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby vykonávatelia spravodlivosti vždy konali bezúhonne a s čistým svedomím.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby semináre misijných cirkevných spoločností plne oddaných hlásaniu evanjelia formovali kňazov podľa Kristovho srdca.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Nech sa na príhovor slovanských vierozvestov svätých Cyrila a Metoda naša viera v Ježiša Krista, ktorý sedí po pravici Otca, stáva predmetom túžby po spoločnom oslávení v nebi spolu s Pannou Máriou a svätými.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

1. 5. Sv. Jozefa robotníka

3. 5. Sv. Filipa a Jakuba, apoštolov

9. 5. Nanebovstúpenie Pána – slávnosť

13. 3. Spomienka Blahoslavenej Panny Márie Fatimskej

14. 5. Sv. Mateja, apoštola

19. 5. Neďela zaslania Ducha Svätého

20. 5. Svätodušný pondelok

26. 5. Najsvätejšej Trojice

30. 5. Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi

OZNAMUJEME

- **májová pobožnosť** – od 1. mája sa celý mesiac po svätých omšiach o 6,30 a 16,30 h (v sobotu o 17,30 h) v rámci májovej pobožnosti budeme modliť **Loretánske litánie**;
- **omšové úmysly** na mesiac jún sa budú zapisovať 6. mája od 16,00 h v krstnej kaplnke;
- **výročná poklona** – v neďelu 5. mája sa v našej farnosti uskutoční celodenná výročná farská poklona. Najsvätejšiu Oltárnu sviatosť vyložíme po asi o 12,45 h. Poklonu ukončíme pobožnosťou a eucharistickým požehnaním o 16,15 h pred večernými omšami;
- vo štvrtok 9. mája je **prikázaný sviatok Nanebovstúpenia Pána. Sväté omše v našom kostole** budú o 5,45; 6,30; 9,00; 10,30; 16,30 (s procesiou); 18,00 a 19,00 h;
- v piatok 10. mája sa začne **novéna k Duchu Svätému**;
- **prvé sväté prijímanie** v našej farnosti sa bude vysluhovať v nedeľu 12. mája a 26. mája pri svätých omšiach o 10,30 h.

(Dokončenie zo s. 1)

V tomto krásnom mariánskom mesiaci bude májovú pobožnosť dopĺňať aj známa a obľúbená pieseň *Na jemných krídlach mája*. Aj táto pieseň akoby naznačovala, že Kráľovná nebies získala svoje výsostné postavenie u Boha na zemi i v nebi nie bezohľadnosťou a tvrdosťou lídrov, ale práve jemnosťou svojej duše poslušne reagujúca na vanutie Božieho Ducha. Nech nás tento Máriin jernocit schopný pretvoriť srdce osloví aj cez myšlienku českého autora Václava Renča z Loretánskych litánií, vyjadrenú poetickou formou, ktorú unikátnym spôsobom v tvrdom žalári, len v pamäti bez použitia papiera, preložil a prebásnil náš salezián don Štefan Sandtner:

OTČE Z NEBIES, BOŽE

Hľa, v túto chvíľu súmračnú a vonnú,

tí, ktorým dosiaľ nespúťali krok,

stúpajú v piesňach vrúcnych do výšok,

do žiary a tam v dyme svetlom tonú.

ZMILUJ SA NAD NAMI

A votkaj naše opustené hlasy

do májového vzývania a krásy,

čo tí tá v dcére sladkej, Najsladší,

ty táraha v duši, ktorá netlačí.

Milí priatelia, nech tichá krása tohto mesiaca a vznešený pôvab Nebeskej Matky nás nabádajú k duchovnému vzletu.

Branislav Čaniga, Váš blumentálsky farár

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor: Xénia Duchoňová. Cenzor: Branislav Čaniga. Spolupracovníci:** Zdenko Tkáčik, Jozef Pajerský, Ján Sitár, Daniel Dian, Marián Bér. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a pripomienky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu: blumdux@centrum.sk**. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet: www.blumental.sk**.